



Forelesninger i selskapsrett

Disposisjonen pkt. 7: Konsern (oppdatert)

5. studieår, vår 2014

Professor dr. juris Beate Sjøfjell

Det juridiske fakultet i Oslo

beate.sjafjell@jus.uio.no

ssrn.com/author=375947



Fra enkeltelskaper til konsern

- To selskaper er nok til å utgjøre et konsern, aksjelovene § 1-3
- Virkelighetens konsern er gjerne mye mer komplekse
- Grenseoverskridende; rettsvalgsreglene
- Forskjellige konserndefinisjoner i forskjellige sammenhenger, også i aksjelovene



Selskapsrettslig hybrid

- Selskapsrettens formål:
 - Som for enkeltselskapet
 - Balanse mellom konsernet som økonomisk enhet og ivaretagelse av det enkelte konsernselskapet og dets interesser
 - Forarbeidene om dilemmaet, f.eks. NOU1996:3 s. 86
- Ingen egentlig og enhetlig konsernrett
 - EU-retten
 - Norsk rett
 - Andre europeisk land
 - Tysk rett



Noen enkeltregler om konsern: økonomi og minoritetsaksjonærer

- Noen regler om det økonomiske forholdet
 - **Beskytter** det enkelte selskaps kapital ved å understreke krav som allerede følger av aksjelovgivningen
 - **Beskytter** det enkelte selskaps kapital ved å utvide forbud
 - **Ivaretar behovet** for at konsernet fungere som en økonomisk enhet
- Konsernselskapene og minoritetsaksjonærene
 - Utløsning og innløsning



Enkelregler om konsern: ansatte; styret; selskapsinteresse mm

- Om **ansattevalgte medlemmer i styre i konsern og i bedriftsforsamling i konsern**
- Enkelregel om **forholdet mellom morselskapet og datterselskapets styre**
- Om forholdet til **ledende ansatt**
- **Beskytter selskapsinteressen og markedet** ved å beskytte mot misbruk av selskapsinformasjon



Selskapsinteressen i konsern

- Selskapsinteressen – konserninteressen?
- Rettslig sett utvilsomt hvert enkelt selskap
- Konflikt mellom *law in practice* og *law in books*?



Aksjonærene og selskapet

- Den kontrollerende aksjonær: Morselskapet
- Minoritetsaksjonæren(e)
- Generalforsamlingen
 - Stort sett like regler; enkelte spesialregler
 - Forholdet mellom kontroll og ansvar

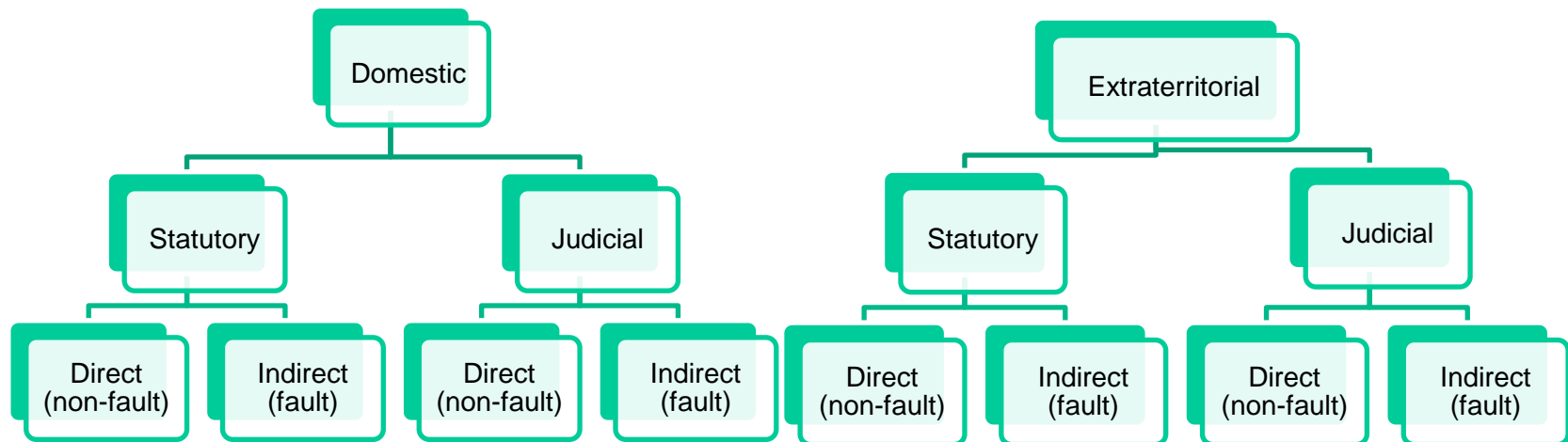


Morselskapets ansvar for datterselskapets forpliktelser

- Selskapsrettslig klart utgangspunkt: Intet ansvar
- Stadig tema for debatt
 - Utgangspunktet for diskusjonen
 - Obs forskjellig terminologi
 - Aktuell litteratur: Hagstrøm, Fjørtoft, Vandekerkhove
- Ansvarsgjennombrudd og aksjelovens regler
 - Aktuelle tilfeller faller ofte inn under aksjelovene § 17-1
 - [Rt. 1996 s. 672 Kongeparken](#) og [Rt 1996 s. 742 Minnor](#)
 - Gulating lagmannsretts dom i RG 2007 s. 411
- Ansvar pålagt i lov
 - F.eks. Svalbardloven
 - Hvordan plassere denne: [Hempel-saken Rt 2010 s. 306?](#)

Ansvarsmodell

ved Linn Anker-Sørensen





Bedriftsforsamlingen

- Sammensetning i konsernforhold
- [Bedriftsdemokratinemnda](#)
- Bedriftsforsamlingens oppgaver



Ansatteinnflytelse i konsern

- Spesialregler for bedriftsforsamling
- Spesialregler for styret
- Europeiske samarbeidsutvalg:
Innført ved direktiv 94/45/EF, implementert gjennom [Lov om allmenngjøring av bestemmelser i tariffavtale om europeiske samarbeidsutvalg m.v av 23.8.1996 nr 63](#)
- Andre regler utenfor selskapsretten



Styrets rolle i konsern

- Morselskapets styre
 - Konsernspiss
 - Selskapsrettens begrensninger
 - Mer styring = mer ansvar?
- Datterselskapets styre
 - Ivaretagelse av selskapsinteressen, se f.eks. Ot.prp.nr.55 (2005-2006) s. 123 og s. 124 og NOU 1996:3 s. 193
 - Vanskelig i praksis? Viktig i praksis.
 - Aksjelovenes § 6-16



Andre selskapsorganer og posisjoner i konsern

- Revisjonsutvalg i børsnoterte selskaper
- NUES-anbefalingen
- Daglig leders rolle i konsern
- Hva slags stilling har en konserndirektør?